

STRAVANO

evropští
básníci
naživo

antologie
2013–2017

ASIDE

European Poets Alive

Anthology 2013–2017

Poetry copyright © Esad Babačič, Halyna Babak, Альгерд Бахарэвіч, Maurizio Benedetti, Adam Borzič, Andrej Brvar, Nataša Burger, Юлия Цімафеева, Jelena Čirić, Veronika Dianišková, Irena Dousková, Ivan Dobnik, Giovanni Fierro, Radek Fridrich, Maja Haderlap, Markéta Hejná, Tanja P. Hohler, Stanka Hrasitelj, Petr Hruška, Jaroslav Hutka, Jakub Chrobák, Genowefa Jakubowska-Fijałkowska, Franciszek Kamecki, Rezka Kanzian, Hana Kniežová, Urška Kramberger, Marko Kravos, Meta Kušar, Małgorzata Lebda, Cvetka Lipuš, Michael Lorenc, Mikołaj Łoziński, Eva Markun, Dejan Matić, Ivan Matoušek, Marián Milčák, Maciej Melecki, Vladimír Merta, Josef Mlejnek, Emmanuel Moses, Franciszek Nastulczyk, Duško Novaković, Pavel Novotný, Josip Osti, Jurij Paljk, Željko Petrović, Zoran Pevec, Andraž Polič, Simona Racková, Primož Repar, Dušan Savić, Maria Seisenbacher, Senada Smajić, Jitka N. Srbová, Josef Straka, Ivo Stropnik, Ivo Svetina, Paweł Szydeł, Monika Šatavová, Jaromír Typlt, Vladimír Václavek, István Vörös, Tomáš Weiss, Petra Žišt, 2017

English translation copyright © Kristýna Adámková, Petr Anténe, Dorota Bachratá, Jonathan Bolton, Lenka Dědková, Pavel Gončarov, Barbora Hladíková, Robert Hýsek, Daniel Janečka, Štefan Kaleta, Ondřej Kiedroň, Tess Lewis, David Livingstone, Jakub Marx, Ottilie Mulzet, Monika Němečková, Martin Ospalík, Iva Paráková, Novica Petrović, Gabriela Podhajská, Tomáš Roztočil, Matthew Sweney, Jan Štolba, Klára Vajdíková, David Vichnar, Adéla Zámečníková, Adam Zdrodowski, Jiří Žák, 2017

Czech translation copyright © Beata Bednářová, Eliška Dubcová, Jan Faber, Markéta Fucimanová, Tereza Chlaňová, Hana Kniežová, Aleš Kozár, Peter Kuhar, Lenka Kuhar Daňhelová, Petr Mainuš, Matěj Matela, Sjarhej Smatryčenko, Lucyna Waszková, 2017

Copyright © Grafické studio Machart; Stranou, z. s., Beroun; Ateliér uměleckého překladu / The Literary Translation Atelier, Olomouc, 2017

REPUBLIC OF SLOVENIA
OFFICE FOR SLOVENIANS ABROAD

SLOVINSKÁ REPUBLIKA
VELVYSLANECTVÍ V PRAZE

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory města Beroun, Velvyslanectví Republiky Slovinsko, Rakouské kulturní fórum, Úřad Republiky Slovinsko pro Slovince v zahraničí, Slovinský spolek Josipa Plečnika – Slovensko društvo Jožeta Plečnika.

The project was realised thanks to the financial support of the City of Beroun, the Embassy of the Republic of Slovenia in Prague, the Austrian Cultural Forum, the Government Office of the Republic of Slovenia for Slovenes Abroad, and the Josip Plečnik Slovene Association.

Obsah / Contents

Předmluva	6
Foreword	9
Esad Babačič	12
Halyna Babak	20
Alherd Bacharevič	25
Maurizio Benedetti	39
Adam Borzič	47
Andrej Brvar	57
Nataša Burger	63
Vesna Cáceres & Sjarhej Šupa	73
Julja Cimafejeva	77
Vladimír Čáp	85
Jelena Ćirić	91
Veronika Dianišková	97
Ivan Dobnik	101
Irena Dousková	106
Yvetta Ellerová	112
Giovanni Fierro	114
Radek Fridrich	122
Maja Haderlap	129
Irena & Vojtěch Havlovi	143
Markéta Hejná	147
Petr Hejný	153
Jennifer Helia DeFelice	156
Hm... Marek Doubrava & Viktor Ekrt	159
Tanja P. Hohler	162
Stanka Hrastelj	167
Petr Hruška	179

Jaroslav Hutka	186
Jakub Chrobák	192
Genowefa Jakubowska-Fijałkowska	198
Jan Kaja & Jacek Soliński	206
Franciszek Kamecki	208
Rezka Kanzian	216
Hana Kniežová	225
Urška Kramberger	231
Marko Kravos	236
Meta Kušar	246
Małgorzata Lebda	254
Monika Le Fay	268
Cvetka Lipuš	270
Michael Lorenc	276
Mikołaj Łoziński	283
Jiří Macháček	299
Eva Markun	301
Dejan Matić	313
Ivan Matoušek	319
Maciej Melecki	325
Vladimír Merta	334
Marián Milčák	339
Josef Mlejnek	346
Emmanuel Moses	354
Franciszek Nastulczyk.....	360
Duško Novaković	369
Pavel Novotný	375
Josip Osti	380
Jurij Paljk	386
Željko Perović	392

Zoran Pevec	398
Andraž Polič	407
Půljablkoň:	
Marie Puttnerová & Michal Němec	416
Simona Racková	417
Daniela Renčová	423
Primož Repar	425
Dušan Savić	431
Maria Seisenbacher	437
Senada Smajić	444
Beata Spáčilová	452
Jitka N. Srbová	454
Josef Straka	461
Ivo Stropnik	467
Ivo Svetina	476
Paweł Szydeł	482
Monika Šatavová	491
Jaromír Typlt	497
Vladimír Václavek	505
Katarina Vladimirov Young	511
István Vörös	513
Magdalena Wagnerová	525
Tomáš Weiss	527
Petra Žišt	532
Editoři a překladatelé/	
Editors and translators:.....	538
Ateliér uměleckého překladu/	
The Literary Translation Atelier:	561
Stranou, z. s.....	564
Poděkování/Acknowledgements:	566

Předmluva

Vážení přátelé a příznivci poezie i prózy,

zveme vás, abyste se začeti do básní přibližně osmdesáti tvůrců, kteří navštívili festival Stranou – evropských básníků naživo v průběhu let 2013–2017. Přejeme vám, abyste si našli svou autorku nebo autora, jejichž texty vás osloví. Možná to bude jedna jediná báseň. Ale i v té se může ukrývat celý vesmír.

Program festivalu Evropských básníků naživo tvoří již deset let nejen literatura, ale také koncerty, výtvarné výstavy a divadelní umění. Antologie vám pomůže zorientovat se v tom, kteří z našich i zahraničních umělců festival navštívili – a u těch písčích vám zprostředkuje také jejich texty.

Texty vám předkládáme v originálech a překladech do češtiny a angličtiny. Anglické překlady jsme zvolili proto, aby se měli zahraniční autoři a jejich přátelé a příznivci možnost lépe zorientovat v tom, jak píšou jejich kolegové z jiných zemí; postarali se o ně překladatelé z Ateliéru uměleckého překladu pod vedením Matthewa Sweneyho a Roberta Hýska.

Již prvních pět let festivalu pro nás představovalo tak významný mezník, že jsme se rozhodli při oné příležitosti vydat antologii představující tvorbu všech autorů, kteří v průběhu prvních pěti let festivalu Stranou vystoupili. Vzhledem k neomezeným možnostem distribuce při minimálních finančních nákladech i postupně se rozmáhajícím čtečkám e-knih jsme se rozhodli udělat antologii elektronickou: aby poezie ze všech koutů Evropy mohla při cestě za svým čtenářem překonávat co nejméně hranic.

Bylo to rozumné rozhodnutí, neboť při shromažďování materiálů pro předchozí antologii jsme s údivem zjistili, že za prvních pět let trvání festivalu hostil více než padesát autorů z různých koutů Evropy a původně skromně zamýšlená publikace se tak pořádně rozroste.

Bilancování po desátém ročníku festivalu nám pak doslova vyrazilo dech. Napočítali jsme, že od založení festivalu až dosud již Beroun navštívilo téměř sto padesát tvůrců různých žánrů z celkem dvanácti zemí. Tvzení, že jde v těchto končinách o nejrozsáhlejší festival, který jednou ročně v průběhu jednoho týdne představuje tolik literatur různých autorů a zemí, snad není příliš přehnané. V každém případě jde o obdivuhodnou kontinuitu, kterou by nebylo možné udržet bez podpory města Berouna a řady dalších institucí a dárců.

Každý rok jsme v průběhu festivalu představili několik knižních novinek. Za celou dobu to bylo na pětadvacet titulů, které výrazně obohatily nejen náš knižní trh, především ale snad čtenáře. Jmenujme mezi jinými sbírku Ireny Douskové *Napůl ve vzduchu* či soubor básní *Nevlastní* od Petra Hrušky, překlad úspěšných románů, ať už *Kniha* Mikołaje Łozińskiego, *Anděl zapomnění* od Maji Haderlap nebo *Čínská zeď* od Stanky Hrastelj, sbírky světoznámých a ceněných básníků, jako Ryszard Krynicki z Polska (a jeho rozsáhlý výbor básní *Magnetický bod*), Franciszek Kamecki (*Nářek kněze*), Genowefa Jakubowska-Fijałkowska (*Něžný nůž*), Meta Kušar (*Lublaň*), anebo také rozsáhlou antologii současné slovinské poezie *Padesáti hlasy hovořím / S petdesetimi glasovi govorim* či sbírku haiku Primože Repara nebo básní Andraže Poliče. Prostřednictvím výstavy v berounském muzeu jsme představili ojedinělý projekt básníka Zdeňka Volfa a fotografa Jindřicha Štreita – knihu fotografií doprovázenou básněmi pod titulem *Chlévská lyrika*.

Aniž bychom si libovali ve sbírání medailí, titulů a cen, přece jen jsme s jistým uspokojením sledovali, že hosté našich festivalů sbírají po světě významná ocenění své práce. Ať už jde o nejvyšší slovinské státní ocenění za životní dílo,

Prešerenovu cenu (Andrej Brvar), státní cenu Prešerenova fondu (Cvetka Lipuš), rakouskou cenu Ingeborg Bachmannové a více než desítku dalších mezinárodních cen (Maja Haderlap), francouzskou cenu Maxe Jacoba (Emmanuel Moses), českou Státní cenu za literaturu (Petr Hruška) či Magnesii Literu (Viola Fischervá, Ivan Matoušek, Radek Fridrich), nominaci na nejvýznamnější polskou cenu Nike (Ryszard Krynicki, Mikołaj Łoziński, Genowefa Jakubowska-Fijałkowska), italskou národní cenu Astrolabio d'oro (Marko Kravos) a další ocenění, vždy se při vši skromnosti jedná o potvrzení vysoké úrovně tvorby našich hostů a kvality festivalu.

A co nás osobně těšilo a těší nejvíce: prostřednictvím festivalu Stranou se deset let setkávali a setkávají lidé z různých konců Evropy, poznávají se navzájem, poznávají se zde se svými příznivci, vstřebávají vzájemně svoji tvorbu a posílají zprávu o ní dál do svých zemí. Kulturně se tak dále propojujeme a dozvídáme se o sobě stále víc. A středem toho všeho je Beroun – město, jehož jméno si zvykli lidé skloňovat v mnoha jazycích a které již řadu let představuje v mnoha zemích symbol kulturního města, které se nebojí podporovat projekty stojící stranou veřejného dění. Protože jsou možná stranou, ale rozhodně ne mimo.

Když jsme před deseti lety ve velice skromných podmínkách začínali s prvním ročníkem festivalu Stranou – evropská básníci naživo, i přes přesvědčení, že děláme důležitou věc, nás občas přepadaly pochybnosti: i když se nám podaří zorganizovat festival podle našich nejlepších možností, přijmou lidé náš nápad, bude je zajímat něco tak okrajového, jako je poezie?

Hned zpočátku se ukázalo, že nešlo o pochybnosti neoprávněné. Poezie vskutku žádným trhákem nebyla a básníci si své publikum hledají těžko. V žádném případě nás však nenapadlo vyvodit z toho závěr, že nemá smysl pokračovat; naopak, brali jsme to jako znamení, že se máme pokoušet hledat důmyslnější způsoby a cesty, jakými bychom se mohli k potenciálním posluchačům a čtenářům poezie dostat. Čtení a prožívání poezie je přece tak osobní věc, kterou většina z nás pěstuje v soukromí, o samotě. Jít na veřejné čtení tak, jako chodíme například na koncerty, vyžaduje často velkou dávku zvědavosti, možná odvahy a někdy až sebezapření. Ale když se to podaří, odměna bývá bohatá. Kromě básní totiž dostaneme příležitost setkat se také s básníky. A to bývá leckdy setkání nezapomenutelné, občas dokonce určující pro další život.

A tak jsme přemýšleli: co kdybychom organizovali odpolední a večerní čtení spojená s koncerty, divadelními vystoupeními či výstavami na různých místech? Aby naši hosté – básníci z mnoha různých zemí – poznali něco z nádherného prostředí, v němž mohou trávit několik dní. Ukážeme jim Muzeum Českého krasu, kavárnu Jiná káva v Berouně, zavedeme je na Tetín, vyvezeme na hrad Krakovec, prokážeme čest číst básně v Knihovně Václava Havla v Praze. To všechno jsou nápady bezesporu skvělé; ale co třeba pokusit se přivést básníky do škol a do městské knihovny? Ukázalo se, že šlo o jeden z nejšťastnějších nápadů – setkání se studenty bylo důležité nejen pro některé z nich, ale také pro samotné básníky. Setkali jsme se s takovou mírou bezpředsudečné otevřenosti, přemýšlivosti a zvědavosti, že nás to znovu a znovu přesvědčovalo o tom, že naše počínání má hluboký smysl. Studenti dostali možnost diskutovat o básních přímo s autory, někteří s nimi mohli mluvit v jejich jazycích o tvorbě obecně, jiní využili příležitosti přihlásit se ke tvorbě své. A tak jsme během let postupně rozšiřovali repertoár míst, kde jsme se se studenty setkávali. A tu nás napadlo – když studenti, proč ne také senioři? A díky tomuto nápadu a vstřícnosti berounského Domu seniorů dostala poezie a hudba další šanci přijít tam, kde je vítána. Rok co rok přicházely nápady na nová místa, nová setkání, festival rostl nejen co do množství pozvaných hostů, ale také do kvality a bohatosti programu.

Podpora řady míst a institucí, kde jsme chtěli naše autorská čtení a doprovodné akce pořádat, byla důležitá, měla totiž svého ducha, náladu a návštěv-

níky. Kdyby nebylo Muzea Českého krasu, kavárny Jiná káva, berounské Městské knihovny, zdejších středních škol, tetínského Sdružení sv. Ludmily, pražské Knihovny Václava Havla, hradu Krakovce, nemohl by mít festival jedinečnou atmosféru, na kterou jeho účastníci i návštěvníci tak rádi vzpomínají. Neméně důležitá ovšem byla podpora, která tolik vidět není, přitom však naprosto zásadně ovlivňuje, co a na jaké úrovni bude možné uspořádat. Teprve s podporou města Berouna, slovinského Úřadu Republiky Slovinsko pro Slovinci ve světě a v příhraničí, Slovinského spolku Josipa Plečnika, Veřejné agentury Republiky Slovinsko, časopisu Mentor, Velvyslanectví Slovinské republiky a Rakouského kulturního fóra jsme mohli dát našim plánům pevnou podobu. A podpora našich předních literárních časopisů – Protimluv, Tvar a Host – pomohla získat akci věhlas mediální.

V poslední době je na nás z nejrůznějších stran naléháno, abychom se nenechali připravit o svou identitu. Právě proto bychom neměli zapomínat, že to, co naši identitu určuje, je právě jazyk a kultura. Pokud zapomeneme na to, co nás ve vztahu k ostatním vymezuje a současně spojuje, ztrácíme svůj pevný bod a jistotu sebe sama. Také proto jsme po deseti letech trvání festivalu přesvědčení možná ještě více než na začátku, že má smysl zabývat se věcmi, které snad většina společnosti považuje za okrajové a nedůležité, v těžkých chvílích se k nim ale pravidelně vrací, aby z nich načerpala sílu. Budeme se i nadále snažit pracovat na tom, aby časy, kdy se kultura zdá být nepotřebná, nebyly vyplněny vzduchoprázdňem, aby se po letech a desetiletích při pohledu zpátky do minulosti nezdálo, že na ni lidé úplně rezignovali.

Lenka a Peter Kuharovi

Foreword

Dear friends and fans of prose and poetry,

Welcome! We're here to invite you to read the poetry of roughly eighty authors whom we have hosted at the festival "Stranou – evropští básníci naživo" (Aside – European Poets Live) during the years 2013–2017. Our wish is that you may find an author whose works speak to you. It might be only one poem. But that poem might contain the entire universe.

The programme of the festival European Poets Live has been going on for ten years now, and during its entire run it has been made up not only of literature, but also concerts, art exhibitions, and theatre. This anthology should help act as a guidepost to which Czech and foreign artists have visited the festival – and we have also made available here texts by each of the singers.

We are presenting the texts in the original language and also in Czech and English translation. We chose English so that foreign authors and their friends and fans could better orient themselves as to how their colleagues from other countries write; the translations have been furnished by the Literary Translation Atelier, under the leadership of Robert Hýsek and Matthew Sweeney.

The first five years of the festival represented such a significant milestone that we decided on that occasion to publish an anthology introducing the work of all the authors who had taken part in those first five years of Stranou/Aside. With respect to the limited possibilities of distribution with our minimal financial resources, and the gradual proliferation of e-readers, we decided to publish that anthology electronically: in order that poetry from all corners of Europe could find a way to its readers and overcome the fewest borders.

It was a logical decision; however during the gathering of materials for the previous anthology, we realised with awe that over the first five years of the festival we hosted more than fifty authors from diverse points of Europe, and the originally modestly conceived publication had expanded considerably.

Taking accounts after the tenth year of the festival literally took our breath away. Since the founding of the festival, nearly one hundred and fifty artists from various genres have come to Beroun, from twelve countries. Our claim that the festival taking place here, in this part of the country, each year for one week, presenting so much literature from various authors and countries, is the most extensive in the country is perhaps no exaggeration. In any case, this is a remarkable continuity, which would not have been possible to maintain without the support of the City of Beroun and a number of other cultural institutions and donors.

Each year during the festival we have introduced several new books. Over the entire run this has come to twenty-five titles, which have not only enriched our book market, but above all the readers. To name just a few, the poetry collection by Irena Dousková *Napůl ve vzduchu* (Halfway in the Air), the poetry collection *Nevlastní* (Detached) by Petr Hruška; and translations of successful novels, such as Mikołaj Țoziński's *Book*, Maja Haderlap's *Angel of Oblivion*, and Stanka Hrastelj's *Wall of China*; collections of world-renowned and prize-winning poets such as Ryszard Krynicki from Poland and a big selection of his poems *Magnetický bod* (Magnetic Point), Franciszek Kamecki's *Nářek kněze* (Priest's Wailing), Genowefa Jakubowska-Fijałkowska's *Něžný nůž* (Tender Knife), Meta Kušar's *Lublaň* (Ljubljana), and another big book, the anthology of contemporary Slovene poetry *Padesáti hlasy hovořím / S petdesetimi glasovi govorim* (I Speak in Fifty Voices), as well as Primož Repar's collection of haiku

and the poetry of Andraž Polič. And via the exhibition in the Beroun museum, we presented the unique project by poet Zdeněk Volf and photographer Jindřich Štreit – a book of photographs accompanied by poetry entitled *Chlévská lyrika* (Animal Shed Lyricism).

And if you like to collect medals, titles, and prizes, then you will see with a certain satisfaction that the guests of our festival have garnered important prizes for their work, all over the world. Whether it's the highest Slovene state prize for lifetime achievement, the Prešeren Award (Andrej Brvar), the state Prešeren Fund Award (Cvetka Lipuš), the Austrian Ingeborg Bachmann Prize and more than a dozen other international prizes (Maja Haderlap), the French Max Jacob Award (Emmanuel Moses), the Czech State Prize for Literature (Petr Hruška), or the Magnesia Litera award for best Czech book (Viola Fischerová, Ivan Matoušek, Radek Fridrich), nominations for the highest Polish prize, the Nike (Ryszard Krynicki, Mikołaj Łoziński, Genowefa Jakubowska-Fijałkowska), the Italian national Astrolabio d'oro prize (Marko Kravos), and other awards – which, all modesty aside, are proof of the high artistic level of our guests and the quality of the festival.

And what has always pleased us personally the most, and always will: via the Stranou/Aside festival we have met and continue to meet people from all over Europe, getting to know each other, meeting their fans here, absorbing each other's work, and sending news of it back home. We continue to connect with each other culturally and learn more and more about each other. And in the centre of it all is Beroun – a town whose name people have become used to incorporating into many languages and which for a number of years now has represented in many countries a symbol for a cultural city, one not afraid to support projects which stand aside from public goings-on. While they may be aside, they certainly are not apart.

When ten years ago we began in very modest circumstances with the first year of the Stranou/Aside – European Poets Live festival – even despite the conviction that what we were doing was something important – occasionally some doubt would arise: what if even were we able to organise the festival according to our best abilities, would people accept our concept? Would they be interested in something so borderline as poetry?

Right from the start it was obvious that our doubts were not completely unfounded. Poetry indeed is no bestseller, and it can be tough for poets to find an audience. But in no way did it ever occur to us to conclude that there was no sense in going on; just the opposite, we took it as a sign that we had to try to find more resourceful ways and means in order to reach potential audiences and readers. Reading and experiencing poetry is a personal thing which the majority of us foster in private, alone. To go to a public reading in the way that we go out for example to concerts often requires a great amount of curiosity, perhaps even courage, and sometimes even self-denial. But when it works, the rewards are rich. In addition to the poetry, we have had the opportunity to meet the poets. And these tend to be unforgettable meetings, sometimes even decisive for further life.

And so we thought: what if we organised the afternoon and evening readings together with concerts, theatrical performances, and exhibitions in different places? So that our guests – poets from many different countries – could get to know something about the beautiful environment in which they are spending several days. We show them the Bohemian Karst Museum, the Jiná káva (Different Cup of Tea) café in Beroun, we bring them to the ancient village and pilgrimage site of Tetín, we take them up to Krakovec Castle, we offer them the honour of reading their poetry in the Václav Havel Library in Prague. These are all great ideas; but what about trying to bring the poets to

schools and the local library? That proved to have been one of our best ideas – meetings with students were important not just for many students, but also for the poets themselves. We met in such a degree of unprecedented openness, thoughtfulness, and curiosity, that it again and again convinced us of the fact that our activities made a great deal of sense. Students had the possibility to discuss poetry with the authors themselves, some even could speak in their languages about art in general, other students made use of the opportunity to announce their own works. And thus over the years we gradually extended our repertoire of places where we would meet with the students. And it occurred to us – if students, why not seniors, too? And thanks to this idea and the obligingness of the Beroun House for Seniors, poetry and music had the chance to go where they were welcome. Year after year came new ideas for new places, new meetings; the festival grew not only in the number of invited guests, but also in the quality and richness of the programme.

The support of the many places and institutions where we wanted our authors' readings and accompanying events to take place was important: their support had its own soul, atmosphere, and audience. And if it had not been for the Bohemian Karst Museum, the Jiná káva café, the Beroun Public Library, local middle schools, the Association of St Ludmila in Tetín, the Václav Havel Library in Prague, Krakovec Castle, the festival would not have had its unique atmosphere, one which performers and visitors both remember with fondness. Not of least importance was the support which is not so visible, nonetheless it had a huge influence on the festival's content, quality, and organisation. Thanks to the support of the City of Beroun, the Government Office of the Republic of Slovenia for Slovenes Abroad, the Josip Plečnik Slovene Association, the Public Agency of the Republic of Slovenia, the magazine Mentor, the Slovene Embassy in Prague, and the Austrian Cultural Forum, we were able to give our plans definite form. And the support of our leading Czech literary magazines – Protimlův, Tvar, and Host – helped to get our events media attention.

Recently, from the most diverse sides, there has been an insistence that we should maintain our identity. This is exactly why we should remember that what determines our identity is language and culture. If we forget what our relationship to others demarcates and at the same time connects, we lose our fixed point and the certainty of ourselves. Thus after ten years of an ongoing festival we are perhaps more convinced than at the start that it makes sense to be concerned with things that the majority of the society considers as borderline and unimportant; in hard times society regularly returns to art in order to take strength from it. We will continue to try to work so that in the times when culture seems to be unnecessary, those times are not filled by a vacuum; that after years and decades, when looking back upon the past, it will not appear as if people gave up on culture completely: we were there.

Lenka and Peter Kuhar

Esad
Babačić

Esad Babačič (1965 v Lublani), slovinský básník a publicista. Studoval srbskou, chorvatskou a poté i slovinskou filologii na univerzitě v Lublani. V osmdesátých letech byl členem novovlnné popové skupiny Via ofenziva, pro kterou také psal kritické avantgardní texty. Vydal řadu básnických sbírek jako *Kavala* (1986), *Malemu boksarju* (Malému boxerovi, 1988), *Angel s scufanimi krili* (Anděl s potrhanými křídly, 1989), *Veter v žilah* (Větr v žilách, 1994), *Black Jack* (1994), *Kiti se ne napihujejo* (Velryby se nenadýmají, 2000), *Divan* (2006), *Sloni jočejo pošteno* (Sloni pláčou poctivě, 2011), v německém překladu vyšla sbírka *Gebet des Schmetterlings* (Modlitba motýla, 2014). V češtině byly jeho básně publikovány v mezinárodním literárním časopisu *Pobocza* (2005, 2007) a v antologiích *Krajiny za slovy* (2008) a *Padesáti hlasy hovořím / S petdesetimi glasovi govorim* (2013).

Esad Babačič (b. 1965) is a poet and publicist. He studied Serbian, Croatian, and later Slovenian at the University of Ljubljana. In the 1980s he was a member of the New Wave pop group Via ofenziva, for whom he also wrote critical, avant-garde texts. He has published a number of poetry collections, such as *Kavala* (1986), *Malemu boksarju* (To a Young Boxer, 1988), *Angel s scufanimi krili* (Angel with Torn Wings, 1989), *Veter v žilah* (Breeze in the Veins, 1994), *Black Jack* (1994), *Kiti se ne napihujejo* (The Whales are Not Getting Bloated, 2000), *Divan* (2006), *Sloni jočejo pošteno* (Elephants Honestly Weep, 2011) and there was a collection in German translation, *Gebetdes Schmetterlings* (Butterfly Prayers, 2014).

Korektna pesem

Korektno si živel,
korektno boš umrl.
Imel si korektne odnose,
s korektnimi ljudmi,
v korektnih časih.
Bil si korekten zgled
korektnosti.
Ostal si korekten
v svojem strahu,
tudi ko so vsi
vzeli svoj
košček nekorektnosti
in se veselili
nekorektno.
Celo zlagal si se
nekoč samemu sebi,
da si tudi sam
včasih zlahka
nekorekten,
samo zato,
da bi lahko
ostal korekten
do konca.
Danes si korektno
priznal, da si kriv,
ker so zmagali
slabi in ker si bil
tudi ti korektno naiven,
ko si jih hranil s svojo
korektnostjo,

ker nisi vedel,
da je korektnost
že od nekdanj
najbolj trden
kapital v rokah
najbolj
nekorektnih
ljudi.

Korektní báseň

Korektně jsi žil,
korektně umřeš.
Měl jsi korektní vztahy
s korektními lidmi
v korektních časech.
Byl jsi korektní příklad
korektnosti.
Zůstal jsi korektní
ve svém strachu,
i když všichni
vzali svůj
kousek nekorektnosti
a nekorektně
se radovali.
Dokonce jsi jednou
sám sobě lhal,
že i ty sám jsi
občas trochu
nekorektní,
jen proto,
abys mohl
zůstat korektní
až do konce.
Dnes jsi korektně
přiznal, že jsi vinen,
protože zvítězili
slabí a protože i tys
byl korektně naivní,
když jsi je živil svou
korektností,

protože jsi nevěděl,
že korektnost
je už dávno
nejpevnější
kapitál v rukou
nejméně
korektních
lidí.

Přeložila Lenka Kuhar Daňhelová

The Correct Poem

Correctly you lived,
correctly will you die.
Correct relations you had
with the correct people
in the correct times.
You were a correct example of
correctness.
In your fear,
correct you stayed
even though everyone
took their piece of
incorrectness
and rejoiced
incorrectly.
You even once
lied to yourself
that even you yourself
are sometimes a little
incorrect,
just so you could be able
to remain correct
till the end.
Today you correctly
admitted that you are guilty
because the weak have
won and because you
were correctly naive
when you fed them
your correctness,
because you did not know
correctness has been
for a long time

the most solid
capital in the hands of
the least
correct
people.

Translated by Martin Ospalík

Halyna
Babak

Narodila se roku 1988 v ukrajinském Charkově, vystudovala Filologickou fakultu Charkovské národní univerzity V. N. Karazina (2010). Od roku 2012 studuje Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, doktorská ÚVES.

Je autorkou dvou básnických sbírek *Zelené mám ráda* (2007) a *Z hlíny a vody* (2012). Účastnila se projektu video antologie mladé ukrajinské poezie *Rýmovaná města* (2010). Svá díla publikovala v různých antologiích a časopisech. V češtině vycházely její básně v časopise PLAV v překladu Terezy Chlaňové (2014).

Je bilingvální básnířka, píše v ukrajinštině a ruštině. Básně jsou přeložené do ruštiny, angličtiny a češtiny.

Halyna Babak (b. Charkov, 1988) graduated from the Faculty of Arts and Humanities at the V.N. Karazin National University in Charkov in 2010. Since 2012 she has been studying at the Centre for Eastern European Studies at the Faculty of Arts at Charles University in Prague. She is the author of two collections of poetry, *Zelené mám ráda* (I Like Green, 2007) and *Z hlíny a vody* (Of Clay and Water, 2012). She took part in a video anthology of young Ukrainian poets, *Rhymed Cities* (2010). She has published her works in various anthologies and journals. She is a bilingual poet, writing in Ukrainian and Russian. Her poems have been translated into Russian, English, and Czech.

Коли пан Зузук починає свій ранок, він
відкриває очі
і дивиться.

Дивиться він на підвіконня, де у глиняних
горщечках ростуть бусинкові помідори та
цибуля.

“Ви знаєте, я так люблю рослинки. Іноді
хочеться кинути все і бути біля самої землі”.

Коли пан Зузук починає свій день, він не
думає про роботу: “Делаю деталі, за станком,
для Ауді і таке все, знаєте”.

Він не думає про борги за квартиру: “Міг
би й меншу знімати, але, бачите, у мене
дві мансарди — тож, можу запрошувати
художників”.

Пан Зузук дбайливо готує сніданок для
себе і дорослого сина. Іноді лінується і
випиває міцного чаю із чеською ковбасою —
“досить!”

Ввечері він охоче ходить з друзями на пиво,
суботами слухає джаз, музика робить його
молодим івано-франківським хіппі.

Пан Зузук любить жіночу компанію і часто
закохується. Але про свої любові мовчить
— вони всі у ламких, як життя, лініях його
полотен. Ще місяць тому у пана Зузука була
галерея в центрі...

Дівчина, якій він про це розповідає, уважно
дивиться на його натруджені пальці. Пан
Зузук перехоплює її погляд, посміхається і
ховає їх до теплих долонь.

Když panu Zuzukovi začíná den, otevírá oči
a dívá se.

Dívá se na parapet, kde v hliněných květináčích
rostou korálková rajčata a cibule.

„Víte, rostliny mám moc rád. Občas se chce
člověku všeho nechat a přiblížit se k zemi.“

Když pan Zuzuk začíná den, nepřemýšlí o práci:
„Robím detaily, u stroje, pro Audi, a tak různě,
znáte to.“

Nepřemýšlí o dluzích za byt: „Mohl bych si
pronajímat i menší, ale, vidíte, mám dvě man-
sardy, můžu zvat umělce.“

Pan Zuzuk pečlivě chystá snídani pro sebe a pro
svého dospělého syna. Někdy je líný a pije silný
čaj s českým salámem. „To stačí!“

Večer rád chodí s přáteli na pivo, o sobotách
poslouchá jazz, muzika z něj dělá mladého
ivanofrankovského hippie.

Pan Zuzuk má rád dámskou společnost a často
se zamilovává. Ale o svých láskách mlčí. Všechny
jsou přítomné v jeho plátnech, v linkách
křehkých jako je sám život. Ještě před měsícem
měl pan Zuzuk galerii v centru...

Dívka, jíž o tom vypráví, se pozorně dívá na
jeho upracované prsty. Pan Zuzuk zachycuje
její pohled, usmívá se a schovává si prsty do
teplých dlaní.

Přeložila Tereza Chlaňová

When Mr Zuzuk's day begins, he opens his eyes
and looks.

He looks at the windowsill, where cherry
tomatoes and onions grow in clay pots.

"You know, I like plants a lot. Sometimes you
just want to let everything go and get closer to
the earth."

When Mr Zuzuk begins his day, he does not think
about work: "I do detailing, at the machine, for
Audi and other stuff, you know."

He does not think about his debt on the flat:
"I could probably rent a smaller one, but I have
two attics, see, so I can invite some artists over."

Mr Zuzuk makes breakfast for himself and his
grown-up son with care. Sometimes he's lazy
and just has a cup of strong tea with Czech
salami. "Suits me!"

Evenings he likes to go out with his friends and
have a beer and on Saturdays he listens to jazz;
music takes him back into that young hippie
from Ivano-Frankivsk.

Mr Zuzuk likes the company of ladies and often
falls in love. He never speaks about his loves,
though. They are all present on his canvases, in
lines fragile as life. Less than a month ago Mr
Zuzuk had a gallery in the centre....

The girl he talks to about that attentively
watches his work-worn fingers. Mr Zuzuk
catches her stare, smiles, and hides his fingers
inside warm palms.

Translated by Robert Hýsek

Alherd
Bacharevič

Foto: Yulya Tsimafeyeva

Alherd Bacharevič (Альгерд Бахарэвіч) je běloruský spisovatel a básník. Narodil se v Minsku v roce 1975. Je autorem několika románů a výborů z povídek a esejů (*Straka na šibenici; Šabany. Příběh jednoho zmizení; Alindarčiny děti; Bílá moucha, zabíják lidí*). Byl komentátorem pro rozhlasovou stanici Svobodná Evropa / Radio Svoboda. Román *Straka na šibenici* byl vydán v německém překladu nakladatelstvím Leipziger Literaturverlag v roce 2010. V roce 2009 se objevila v polském překladu povídková sbírka *Talent do jakania się* (Nadání ke koktání). Román *Alindarčiny děti* vyjde ve francouzštině v roce 2017. Bacharevičovy povídky a eseje byly přeloženy do němčiny, polštiny, češtiny, ukrajinštiny, francouzštiny, ruštiny, lotyštiny a dalších jazyků. Román *Šabany. Příběh jednoho zmizení* byl zdramatizován Běloruským národním divadlem. Povídka *Nadání ke koktání* byla zařazena do antologie nejlepších evropských próz *Best European Fiction 2016*.

Bacharevič vystoupil na Konferenci evropských spisovatelů v Berlíně (2014) a jako reprezentant Běloruska se zúčastnil knižních veletrhů ve Frankfurtu, Lipsku, Varšavě a Lvovu. Rovněž se účastnil literárních festivalů na Ukrajině, v Německu, Polsku, Slovinsku, České republice, Lotyšsku, Švédsku a Bělorusku. Přeložil díla bratří Grimmů, Wilhelma Hauffa, H. H. Ewerse, Alfreda Doeblina, Kathrin Schmidtové, Jana Wagnera a dalších německých spisovatelů.

Alherd Bacharevič obdržel literární ceny Глін'яны В'ялес/Hliněný Veles a Zlatá litera. Jeho poslední román *Alindarčiny děti* získal v Bělorusku ocenění Kniha roku 2015. Třikrát byl druhý v Ceně Jerzyho Giedroycce. V roce 2014 dostal cenu za nejlepší překlad roku od běloruského internetového magazínu Prajdzi Sviet za překlad německé literatury do běloruštiny.

V letech 2007–2013 žil v Hamburku. Od roku 2013 žije v Minsku.

Alhierd Bakharevitch (Альгерд Бахарэвіч, b. Minsk, 1975) is a Belarusian writer and a poet. He has published a number of novels, and also some collections of short stories and essays (*The Magpie on the Gallows*; *Shabany. The Story of One Disappearance*; *Alindarka's Kids*; *The White Fly*; and *Man Killer*). He was a columnist for Radio Free Europe / Radio Liberty. The novel *The Magpie on the Gallows* was published in a German translation by Leipziger Literaturverlag in 2010. In 2009 a short story collection *Talent do jakania sie* (A Talent for Stammering) appeared in Polish translation. The novel *Alindarka's Kids* will be published in French in 2017. Short stories and essays by Bakharevitch have been translated into German, Polish, Czech, Ukrainian, French, Russian, Lithuanian, and other languages. His novel *Shabany. The Story of One Disappearance* was staged by the Belarusian National Theatre. The short story "A Talent for Stammering" was included in the anthology *Best European Fiction 2016*.

Bakharevitch was a participant at the European Writers' Conference in Berlin (2014); as a Belarusian author he has taken part in the Frankfurt, Leipzig, Warsaw and Lviv book fairs. He has also attended literary festivals in Ukraine, Germany, Poland, Slovenia, the Czech Republic, Lithuania, Sweden, and Belarus.

Bakharevitch has translated works by the Brothers Grimm, Wilhelm Hauff, H. H. Ewers, Alfred Döblin, Kathrin Schmidt, Jan Wagner, and other writers from German.

Alhierd Bakharevitch was awarded with the Hliniany Viales literary prize, and the Zalataja Litara literary prize. His latest novel, *Alindarka's Kids*, was awarded the 2015 Book of the Year in Belarus. He has twice won second place in the Jerzy Giedroyc Prize. In 2014, he was awarded the Best Translation Prize of the year by the Internet magazine *Prajdzi Sviet* (Belarus) for his translations of German literature into Belarusian.

From 2007–2013, he lived in Hamburg. Since 2013, he lives in Minsk.

Дываны на сьнезе

...Раніцай на раёне ўсчыналася сапраўдная пальба – рэха стрэлаў вылятала з самых нечаканых сховаў, адгукалася дзесьці ў пахвіне: бах, бах, бах, пахла сьнегам, пахла по-там, патыхала хатнім пылам, як порахам.

Бо гэта мы, хлопцы, выносілі на першы сьнег дываны, каб выбіць зь іх старую, закарэную кроў і напайць зімой. І маці праводзілі нас да парога, быццам гэта і праўда была вайна – хаця за ёй яны маглі назіраць з вокнаў кухняў, не адыходзячы ад пліты. Дыван на плячы, як нейкая дагістарычная фузея, і зь яго сыплецца шархатлівая перхаць. А ў руцэ ружовая выбівалка, бо іншых у тутэйшай краме ня купіш, на плячах – старая рваная куртка, на галаве вязаная каска з надпісам “Адыдас”, а на шчоках – чырвоныя зорачкі сораму за свой недарэчны, ржачны, зусім ня гжэчны выгляд.

Выбі яго як сьлед, сыноч.

Ну праўда – як пра ворага. Выбі яго зь яго стану, са стогнам, зь лямантам, з роднага лінолеўму, з роднай зямлі.

Выбі і вяртайся абедаць.

Ліфт, бясконцы, бяздонны. Пастаўлены тарчма, скручаны дыван дужа нагадвае абмяклае чалавечае цела. У скручаным дыване адразу прачынаецца нешта жывое. Таму хочацца як мага хутчэй дабрацца да поля бітвы

і пазбавіцца гэтай непатрэбнай чалавечнасцi, а заадно апраўдаць свой маскарад.

І вось ты ўжо клэпаеш па сьнезе, а вакол страляніна і людзі на карачках, яны курчацца на дыванах, як чорныя падбітыя птушкі, твары засяроджаныя, быццам у золаташукальнікаў, а за сьпінай дом, на які ты стараешся не азірацца. Твой дом. І ты тут сярод сваіх – сярод людзей, якія выбіваюць дываны, і гэта адзінае, што яны здольныя зь сябе выбіць. Усё астатняе застаецца. Назаўжды – і ўсе з усімі пажэняцца.

Рытуал выбіваньня не такі просты, як здаецца. Падкідваючы на выбівалцы, як на ракетцы, пругкае нецярплівае рэха, яшчэ чужое, ужо існае, трэба пастаяць крыху над раскладзеным дываном, сям-там прыцярушаным зверху невялічкай сьнежнай заваяй, што круціцца пад нагамі. А перад гэтым набраць сьнег у пальцы, проста, каб адчуць стыхію. Расьціснуць іх, агледзецца: тут і праўда поле, голае белае поле з рассыпанымі па ім шэрымі прастакутнымі гравюрамі, выбітымі проста на сьнезе. Поле, на якое глядзіць высокі дзевяціпавярховы дом. Ты шукаў на ім яшчэ не занятае, некранутае месца, вока просіць сымэтрыі, душа – аўтаноміі: дыван трэба раскласьці так, каб быць разам з усімі і пры гэтым ні да кога ня быць занадта блізка. Толькі людзі, якія выбіваюць на раёне дываны зімовай раніцай на пер-

шым сапраўдным сьнезе, маюць адчуваньне гэтай адлегласьці. Калі раскласьці дыван занадта блізка ад кагосьці – падумаюць, што ты ад іх чагосьці хочаш. Хоць чаго ты можаш ад іх хацець? Іхныя выбівалкі? Іхныя шапачкі? Іхныя дываны?

Навошта табе выбіваць чужыя дываны?

А калі разьмясьціцца занадта далёка ад іхных палеткаў і нівак – падумаюць, што ты ня хочаш ад іх нічога, і пакрыўдзяцца. Гэтых людзей так лёгка пакрыўдзіць – як і любога, хто выконвае сьвяты рытуал ачышчэньня.

Таму ўсё ня проста, зусім ня проста. Але трэба пачынаць – і вось ты садзішся на карачкі і робіш пробны ўдар: няўдалы, пляскаты, ён кладзецца на паверхню дывана занадта няўпэўнена, гук пусты і марны, як слова таго, каму няма чаго сказаць. Здаецца, што ўсе на цябе нават азірнуліся. Але другі ўдар выходзіць што трэба: сакавіты, магутны і смачны, ён выпраўляецца ажно на другі канец раёну. І вось ужо неўзабаве ты пачуваешся саўдзельнікам усеагульнай каўрамахіі – намацаўшы нейкі рытм у бязладным лупцаваньні, твая рука стрымліваецца, перад тым, як апусьціць выбівалку на прыцярушаны сьнегам дыван, бо цяпер ты ўжо не салдат, а бубнач, музыка, і ад цябе залежыць нешта большае, чым проста пыл і пал. Трымай рытм. Рыфмуй удары.

Не, калі ты ніколі не выбіваў дываноў на першым сьнезе – у табе нічога не адгукнецца.

Дома выбітыя дываны ажывалі і пачыналі дыхаць. Ад дываноў ішоў дзіўны водар – як улетку ад балотцаў, што былі раскіданыя сям-там па рэдкім лесе на ўскраіне нашага мікрараёну. Здавалася, у выбітых дыванах увядначасьсе разпускаліся вільготныя расьліны, прачыналіся інсэкты, варушылася зялёная раска, ад дываноў ішла нябачная, задушлівая пара. Кватэра пахла балотам, і ты ступаў на выбіты, мокры яшчэ дыван асьцярожна, нібы баяўся праваліцца ў яго па калена. Ідучы мыць рукі, толькі што прынесены дыван абміналі, пачціва ціснучыся да сьценнаў, а абедаючы, задаволена прынюхваліся: чысьціня. Нядзеля. Зіма. Дзевяностыя гады назаўжды мінулага стагодзьдзя. Кватэра дзевяціпавярховіка на ўскраіне гораду, які табе яшчэ толькі накіравана было адкрыць. Няспешны час, аднолькавыя дні, вечны ліфт, нязьменныя дываны.

Koberce na sněhu

...Ráno na sídlišti začínala opravdová střelba – ozvěny výstřelů vylétaly z nejneočekávanějších skrýší, ozývaly se někde v rozkroku: bum, bum, bum, vonělo sněhem, zavánělo potem, smrdělo domácím prachem jako tím střelným.

To jsme totiž my, kluci, vynášeli na prvních koberce, abychom vyklepali starou zaslou krev a napojili je zimou. A matky nás doprovázely k zápraží, jako by skutečně byla válka – i když ji mohly sledovat z oken kuchyně, aniž by odešly od sporáku. Koberec na rameni jako nějaká prehistorická křesadlovka, se šustěním se z něj sypou lupy. A v ruce růžová plácačka, protože jiné se v prodejně nedají sehnat, na ramenou stará otrhaná bunda, na hlavě pletená helma s nápisem Adidas a na tvářích červené hvězdičky studu za svůj nejapný, směšný, naprosto nehorázný vzhled.

Vyklepej ho pořádně, synku.

To je fakt jako s nepřítelem. Vyklepej ho z jeho pozic, se sténáním, s ječením, z rodného linolea, z rodné země.

Vyklepej a vrať se na oběd.

Výtah je nekonečný, bezedný. Svinutý koberec postavený nastojato velmi připomíná ochablé lidské tělo. V svinutém koberci se hned probouzí něco živého. Proto se chceš co nejrychleji dostat na bojiště, zbavit se této nepotřebné lidskosti a zároveň ospravedlnit svou maškarádu.

Rituál klepání není tak jednoduchý, jak se zdá. Musí se trochu postát nad rozprostřeným kobercem, tu a tam poprášeným menší sně-

hovou vichřicí, co víří pod nohama, a vyhodit přitom do výšky na prahr, jako na raketě, pružnou netrpělivou ozvěnu, ještě cizí, ale už přítomnou. A předtím nabrat sněh na prsty, aby se ucítil živel. Roztáhnout je, ohlédnout se: tady je skutečně pole, širé bílé pole s rozestými šedivými hranatými rytinami, vyrytými přímo v sněhu. Pole, na něž se dívá vysoký osmiposchodový dům. Hledal jsi na něm ještě neobsazené, netknuté místo, oko žádá symetrii, duše autonomii: koberec se má rozložit tak, aby byl spolu se všemi, ale při tom aby k nikomu nebyl příliš blízko. Jen lidé, kteří klepou na sídlišti koberce za zimního rána na prvním opravdovém sněhu, cítí tuto vzdálenost. Když se koberec rozloží někomu příliš blízko, pomyslí si, že po něm něco chceš. Co by ty tak ale mohl po někom chtít? Jejich prahr? Jejich čepici? Jejich koberec?

Proč bys klepal cizí koberce?

A když si stoupneš příliš daleko od jejich políček a parcelek, pomyslí si, že od nich nic nechceš a urazí se. Tyhle lidi je tak snadné urazit – stejně jako každého, kdo plní posvátný rituál očisty.

Takže to není tak jednoduché, vůbec ne. Ale má se začít, a tak si sedáš na bobek a zkušebně dáváš první ránu: nepovedenou, plytkou, klade se na povrch koberce příliš nejistě, zvuk je prázdný a marný jako slovo toho, kdo nemá co říct. Zdá se dokonce, že se k tobě všichni otočili. Ale druhá rána už je jak má být: výrazná, mocná, štavnatá, odlétá až na druhý konec sídliště. A za chvíli se už cítíš jako spoluúčastník všeobecné kobercomachie – po tom co nahmatala

nějaký rytmus v neuspořádaném mrskání, tvá ruka se ovládá, než nechá přistát plácačku na poprášený sněhem koberec, protože teď nejsi voják, nýbrž bubeník, muzikant, a na tobě záleží něco většího, než jen prach a prásk. Drž rytmus. Rýmuj rány.

Ne, pokud jsi nikdy neklepal koberce na prvním sněhu – nic se v tobě neožve.

Doma pak vyklepané koberce ožívaly a začínaly dýchat. Z koberců šla zvláštní vůně, jako v létě z bažinek rozesetých tu a tam v řídkém lese na kraji našeho sídliště. Zdálo se, jako by ve vyklepaných kobercích najednou rozkvétaly vlahé rostlinky, probouzel se hmyz, hýbal se zelený okřehek, vycházela z nich neviditelná dusivá pára. Byt zapáchal jako močál a ty jsi nastupoval na vyklepaný, ještě mokrý koberec opatrně, jako by ses bál do něj propadnout po kolena. Když někdo šel umývat ruce, před chvilkou donesenému koberci se vyhýbal, poctivě se tiskl ke zdi, a když obědval, spokojeně přičichával: čistota. Neděle. Zima. Devadesátá léta navždy minulého století. Byt osmipatrového paneláku na kraji města, jež jsi teprve měl objevit. Pomalý čas, stejné dny, věčný výtah, nezbytné koberce.

Přeložil Sjarhej Smatryčenska

Carpets on the Snow

...In the morning real gunfire was starting in our housing estate – the echoes of gunshots were rolling from the most unexpected hideouts, resonating somewhere in the loins: pop, pop, pop, smelling like snow, smacking of sweat, reeking of brick powder and gunpowder.

It was us, the boys, who took the carpets out on the fresh snow to beat old, dried blood from them and to soak them with cold. And our mothers walked us to the doorsteps, as if war were really here – even though they could watch it from the kitchen windows, without leaving the stove. Carrying a carpet on one shoulder like a prehistorical flintlock, while dandruff falls from the drying carpet with a rustle. And because they sell them in no other colour in the shops, I carry a pink carpet beater in my hand. I am wearing an old tattered jacket over my shoulders, a knitted winter cap with Adidas on my head, and on my cheeks little red stars of shame resulting from my stupid, ridiculous, totally impudent appearance.

Give it a proper lashing, son.

Like she's talking about the enemy. Lash them out of their positions, lash them screaming and kicking off their native linoleum, out of their homeland.

Give it a lashing and be back for lunch.

The lift is endless, bottomless. Rolled up, collapsed against the wall, the carpet looks like

a limp human body. Something living is waking up inside that rolled carpet. And that's why you want to get onto the battlefield as quickly as you can, to get rid of this useless humanity and, at the same time, to justify your masquerade.

Ritual lashing is not as simple as it may seem. You have to stand for a little bit on the unfolded carpet, here and there covered with sprinkles of snow from a winter gale swirling underfoot, and then give it a proper shake, high and firm, to hear the nimbly impatient echo, still foreign, yet present. And before that, to stick your fingers into the snow, to feel the winter. The next step is to look around: there's really a field, a broad white field with greyish angular engravings made in the very snow. A field with an eight-storey building overlooking it. You would look for an untouched, free spot, the eye wants symmetry, the soul autonomy: the carpet should be unfolded on the place which would not be too close, nor too far from the others. Only those who beat carpets on the fresh snow near estates on winter mornings feel this distance. When it is unfolded too close, they think you want something from them. But what would anyone want from them? Their carpet beater? Their winter cap? Their carpet?

Why would anyone lash into the carpets of others?

And if you pick a spot too far from their little fields and homes, they think that you want

nothing from them and they get offended. These people are so easy to offend – it's the same with everyone else who performs this sacred ritual of purging.

So, it is not a piece of cake, not at all. But you are supposed to get down to business, and so you sit on a box and you start with a trial strike: not a good one, shallow and made by a shaky hand, the sound is dull and pointless, like the words of a man who has nothing to say. It even seems that everyone is staring at you right now. The second strike is all it should be: strong, bold, juicy, echoing even at the other end of the estate. And in a little while you feel a part of the general carpet-machinations – after your hand in all that random lashing got a taste of rhythm, it starts to control its movements before it lets the beater loose against the snow-sprinkled carpet, because you are not a soldier now, you are a drummer, a musician, and you control more than dust and thrust. Keep the rhythm. Rhyme the strikes.

No, if you've never beaten carpets on fresh snow – it doesn't resonate within you.

At home, the beaten carpets then started to come alive and breathe. They were letting out a peculiar scent, similar to a scent from wetlands scattered here and there in the thin forest on the edge of our estate. It was as if flowers were blooming inside the carpets, as

if there were creepy-crawlies waking up and duckweed moving, and from within an invisible, choking vapour. The rooms stank like a swamp and you moved your feet carefully over the still wet carpet, afraid of sinking into it up to your knees. When someone went to wash their hands, they walked around the freshly unfolded carpet with respect, fairly hugging the walls, and when someone was eating lunch, they sniffed with satisfaction: cleanliness. Sunday. Winter. The nineties of a century forever past. A flat in an eight-storey building on the edge of the city you have yet to discover. Time going slowly, days alike, the eternal lift, indispensable carpets.

Translated by Klára Vajdíková

Maurizio
Benedetti

I talský básník Maurizio Benedetti se narodil v roce 1968 v Bernu a žije v Ara Grande – Tricesimo (Udine). Publikoval krátkou sbírku *Lontano da chi ascolta* (Daleko od toho, kdo poslouchá, 2006, Sottomondo, Gorizia) a u stejného editora pak v roce 2008 sbírku *So distruggere il mio dio* (Umím zničit svého Boha). Byl členem redakce časopisu *Corrispondenze & Lingue Poetiche*, vydávaném v devadesátých letech v Udine skupinou Kappa Vu, kde publikoval v roce 2010 sbírku *Bionda salamandra e altre poesie* (Bílý mlok a jiné básně). Je uměleckým ředitelem Festivalu poezie PoetARE v Tricesimu. V roce 2009 zvítězil v soutěži Trieste International Poetry Slam.

M auzizio Benedetti (b. 1968, Bern) lives in Ara Grande – Tricesimo (Udine). He published a short volume of poems *Lontano da chi ascolta* (Far from the One Who Listens, Sottomondo, Gorizia, 2006) and a poetry collection (*I Can Destroy My God*) with the same publishing house in 2008. He was a member of the magazine *Corrispondenze & Lingue Poetiche*, published in the 1990s in Udine by the group Kappa Vu, where he also published his collection *Bionda salamandra e altre poesie* (White Salamander and Other Poems, 2010). He is the art director of the poetry festival PoetARE in Tricesimo. In 2009 he won the Trieste International Poetry Slam.

Parla lei

Parla lei e sogni tu.
Non dire che la guardi
e il mondo non ha età
ti vede e non ti guarda
hai già guardato tutto
il muro, il tempo, il pavimento
parla lei, parla lei e resti fermo.

Il melo spande briciole di vento
forze di respiri e niente.

Vuoi prendere i rimorsi e seppellirli
fra la terra e le sue braccia
vuoi prenderle le mani
e diluirle nella pioggia
parla lei
parla lei e non guardarla.

Il cielo semina la neve
Vuoi metterci la sua testa e poi la tua.

Camminano a tuoi piedi
e cammina la tua mente
– corrono i suoi occhi –
vuoi darle una libellula
per vedere le sue dita
ma non ti capirà.

Vuoi essere un'acacia
per sentire l'aria e niente

vuoi essere anche l'aria
per provare i suoi respiri
ed è sempre lei che corre
e sei sempre tu che aspetti.

Vuoi essere un tamburo
per scuotere il tuo cuore.

Non dire che la pensi
– tutto il resto è un giorno –
ti vede e non ti guarda.
Che bisogno hai d'affeto
Che bisogno hai d'amore
Se puoi sentire l'aria e niente.

Parla lei e resti fermo.
Vuoi avere le sue labbra
per diluire i tuoi pensieri
ed è sempre lei che corre
acacia tra le acacie
silenzio per silenzio.

Ona mluví

Ona mluví, ty sníš.
Neříkej, že se na ni díváš
čas se ztratí
vidí tě a nedívá se
viděla už všechno
zeď, čas, podlahu
ona mluví, ona mluví a ty se nehneš.

Jabloň trousí drobky větru
závan a nic.

Pohřbil bys výčitky
někde mezi náručí a zemí
rozpustil bys její prsty ve vodě
ona mluví,
ona mluví a nedívej se na ni.

Nebe seje sních
položil bys tam její hlavu a pak tu svou.

Kráčí nohy,
kráčí mysl
– její oči utíkají –
chceš jí dát vážku
abys viděl ty ruce
leč ona nechápe.

Chceš být akátem
cítit vzduch a nic

chceš být vzduchem
cítit její dech
je to stále ona, kdo běží
jsi to stále ty, kdo čeká.

Chceš být tamborem
abys vybubnoval své srdce.

Neříkej, že na ni myslíš
celý den dívá se a nevidí.
K čemu ti touha
k čemu láska
když umíš cítit vzduch a nic.

Mluví ona, ty se nehneš.
V těch rtech bys roztál
je to stále ona, kdo běží
akát mezi akáty
ticho pro ticho.

Přeložila Hana Kniežová

She speaks

She speaks, you dream
Don't say you are looking at her
time disappears
she sees you without looking
she has seen everything
the wall, the time, the floor
she speaks, she speaks
you stay motionless.

An apple tree drops crumbs of the wind
just a whiff and nothing else.

You would bury remorse
somewhere between open arms and the
ground
you would dissolve her hands in water
she speaks,
she speaks, don't look at her.

The sky sows snow
you would place her head up there.

And then your
legs walking, mind walking
— her eyes unfocused —
you want to give her a butterfly
so that you could see those hands
but she does not understand.

You want to be an acacia
feeling the air and nothing else

you want to be the air
feeling her breath
it's still her who runs
it's still you who waits.

You want to be a tambour
drumming the heart out.

Don't say you think of her
all day long, she looks without seeing.
What is your desire good for
and your love
when you're able to feel the air and nothing else.

She speaks, you stay motionless.
You could melt in those lips
it's still her who runs
acacia among acacias
silence for silence.

Translated by Monika Němečková

A black and white, close-up portrait of a man with dark hair and a beard, looking slightly to the left. The lighting is soft, highlighting the contours of his face. The background is blurred, suggesting an indoor setting with other people present.

Adam
Borzič

Adam Borzič (1978) je básník, esejista, překladatel a publicista chorvatského a českého původu. Studoval teologii a absolvoval psychoterapeutický výcvik. Od roku 2013 je šéfredaktorem literárního obtýdenníku Tvar, spolupracuje s tištěnými periodiky Dingir a Křesťanská revue, s internetovým Deníkem Referendum a s nakladatelstvími Malvern a Fabula.

Spoluzaložil básnickou skupinu *Fantasía*, s níž vydal společnou knihu *Fantasía* (Dauphin, 2008). Dále publikoval básnické sbírky *Rozevírání* (Dauphin, 2011), *Počasí v Evropě* (Malvern, 2013), za kterou byl v roce 2014 nominován na Magnesii Literu, a *Orfické linie* (Malvern, 2015). Ukázky z jeho poezie byly přeloženy do řady evropských jazyků. Vedle literatury se zabývá psychoterapií a spiritualitou.

Adam Borzič (b. 1978) is a poet, essayist, translator, and journalist of Croatian and Czech origin. He graduated with a degree in theology and had training in psychotherapy. Since 2013 he has been editor-in-chief of the Czech literary biweekly Tvar, collaborated with print periodicals Dingir and Křesťanská revue, with the Internet daily Deník Referendum and the publishing houses Malvern and Fabula.

He is a co-founder of the poetic group *Fantasía*, with whom he published a joint book *Fantasía* (Dauphin, 2008). He has also published the poetry collections *Rozevírání* (Unfolding, Dauphin, 2011), *Počasí v Evropě* (Weather in Europe, Malvern, 2013), nominated for the Magnesia Litera prize in 2014, and *Orfické linie* (Orphic Lines, Malvern, 2015). Samples of his poetry have been translated into a number of European languages. Apart from literature, he specialises in psychotherapy and spirituality.

In illo tempore

/zápisy v mezičasech/

---0---

Už dlouho nebylo vidět mosty...
V jedné černé hodině,
do jejíhož masitého jablka kousl
/muselo to být jablko, ač plné červů/
muž dějin /musel to být muž —
přes všechny díry v textuře jedí
ženy jablka s hlučným potěšením,
leč dějiny se zarputile staví k rozkoši
zády/, vyrojila se dračí setba a otiskem
zubů prolezla na svět stará & starší kletba.
Zatím zimomřiví básníci Zimního království
oblékali své kožichy a sjížděli na saních
a jejich zasněžený smích plnil údolí jak dým.
Pár jich ale sestoupilo k zanesené studni
v očekávání
hvězdného odrazu v pavím přestrojení
a jak se nakláněli nad prastarým zrcadlem
uviděli cosi, co snad vidět neměli, nebo
museli.

Lidská tvář se tam dole vlnila a kroutila,
ale žádná jemná drapérie to nebyla,
ani křehké přelety mraků
přes natažené plátno nebe,
nýbrž potrhaná sezóna
husího? dětského? lidského? křiku
křížujícího ve vzduchu výstřely
rychlých a jedovatých pušek.

A jak se ta podoba člověka trhala,
odlepovaly se /mocně a malomocně/
jednotlivé vrstvy historického laku
a bylo možné je brát do rukou
a tiše při tom sběru zpívat,
jak do mušle když šeptáš slova staré mše.
Gdzież jest, poeto, o c a l e n i e?

(Czesław Miłosz)

In illo tempore

/notes in intermediate times/

---0---

Bridges have not been seen for a long time...
In one black hour,
the meaty apple which was bitten
/it had to be an apple, albeit full of worms/
by a man of history /it had to be a man –
despite all the holes in the texture, women
eat apples with loud delight,
but history stubbornly gives a cold shoulder to
pleasure/, dragon's seed swarmed and teeth
clenched
to let the old & older curse slither through into
the world.
The poets of the Winter Kingdom, still feeling
chilly,
put on their coats and rode sledges down the hill
and their dreamy laughter filled the valley like
smoke.
Although a few of them came down to the
clogged well hoping for
the reflection of stars in a peacock's disguise
and as they leaned over the ancient mirror,
they saw something they perhaps shouldn't
have, or had to.
Down there, a human face rippled and
wriggled,
but it was no delicate drapery
nor fragile flights of clouds

across the stretched canvas of the sky;
it was a tattered season of
geese's? children's? a human? cry
criss-crossing the shots of
rapid and poisonous guns in the air.
And as the human shape ripped apart,
individual layers of historical paint
peeled off potently and impotently
and you could take them into your hands
and silently sing while picking them
as if you whispered the words of an old mass
into a seashell.
Gdzież jest, poeto, o c a l e n i e?

(*"Where is salvation, poet?"* – Czesław Miłosz)

Tadeuszi Rózewiczovi

Pane Tadeuszi,
Vás oslovím přímo,
Kennetha jsem nechal povlávat kdesi nad
tropickou fabrikou,
— je příliš plachý, siláci takoví bývají,
Suhrawardí vedl moji ruku, chtěl, abych světlo
sázal jak vejce
na stránku, obávám se ale, že jsem jej zklamal,
má světla se vždy zpotí,
Vás oslovím přímo,
Protože za a) jste čerstvý nebožtík
a určitě tu poletujete někde poblíž
a za b) s Vámi je to vždy osobní...
Tak jste nám umřel,
oblaka plachtila dnem nevzrušeně,
ač myslím, že to byl tah kapánek slavnostní,
jen krapet nebes, aby Vás hned na začátku
nevyděsila.
Umřel jste nám,
NÁM,
Vás nikdy nebavilo vznášet se sám
ve vysokých patrech
odpoutaného já.
Vy tak mírný vzal jste sekýru
a rozťal bělostné prádýlko a už si ho nešlo
oblíct.
Člověk se musel postavit nad sud dešťové vody
 nahý
a dívat se na vlastní poďobanou tvář. Co, člověk
se musel nahý

vydat do lidské krajiny, a snést i posměch.

A dívat se po lidech.

Obojetně. Chvíli jim držet palce
a zas pak žasnout, jak dubové mají palice
a kolik svinčíku jim tlí v útrokách.

V jedné básni jste napsal,
že když budeme lidožrouti
nevstaneme ani z mrtvých...

To Tadeusz Różewicz

Mr Tadeusz,
I am going to address You directly,
I have left Kenneth fluttering somewhere
above a tropical factory,
– he is too shy, strong men are like that,
Suhrawardi guided my hand, he wanted me to
splash the light like eggs
on the page, however I'm afraid I've
disappointed him,
my lights always get sweaty,
I am going to address You directly,
Because you are a) recently deceased
and you certainly fly around somewhere
near
and b) it is always personal with You...
So You have died to us,
the clouds calmly sailing in the day,
although I think it was a somewhat festive act,
just a touch of the heavens, in order not to be
scared from the very start.
You have died to us,
to US,
You never enjoyed hovering on your own
in the upper floors
of the unbound self.
You, so peaceful, took an axe
and cut the snow-white clothes in two so they
could not be worn anymore.
One had to stand naked over a barrel with
rainwater

and look at his pocked face. What's more, one
had to go naked
to the land of the humans and bear even
ridicule. And to look around at people.
Ambiguously. Keeping the fingers crossed
and then be astonished how pig-headed they
are
and how much rubbish rots in their guts.
You wrote in one poem
that if we become cannibals,
we will not even rise from the dead...

Translated by Robert Hýsek

Andrej
Brvar